

גולובוב חנה ונתן

חנה נולדה ב- 1900. נתן נולד ב- 1894. עלו לארץ מרוסיה בשנת 1912 עם הוריהם במסגרת העלייה השנייה. הם היו מראשוני המושבניקים בארץ. חנה בת למשפחת פייגיץ הגיעה לפתח תקווה. נתן המכונה "נוטע" הגיע עם אמו ואחיו גם הוא לפתח תקווה, לימים נפגשו והיו לזוג. שני אחים של חנה היו ממייסדי כפר אז"ר ואח שלישי הוא מראשוני תל עדשים. גם אחיו של נתן היו המייסדים של כפר מל"ל וירקונה. לאחר שנישאו חנה ונתן בפתח תקווה, ונולד בנם הבכור יהודה, עברו תקופה קצרה לראשון לציון. נתן עבד בבניין שם, הכיר את שבתאי לוזינסקי, ששכנעו לבוא להתיישב בעטרות. הם הגיעו לעטרות בשנת 1921, והיו שכנים כל השנים.

בעטרות התנאים היו קשים, חנה הייתה בהריון ונולדה בתם הדסה בחודש השביעי להריון. הדסה זוכרת שנתן וחבריו בנו את הלולים והבתים בעצמם וכתור ילדים שיחקו הדסה וילדי המושב על הבטון החדש.



בהתחלה גרו ביחד בצריף, אכלו לחם ובצל. לימים התחילו לבנות את הלולים, וכשנולד אשר, המכונה אושרקה, עברה המשפחה לגור בלול. אושרקה זוכר את רעש הגשם על הפח של הלול בהיותו ילד.

לאחר הלול, בנו את הרפת ולאחריה את הבית. לפרנסתם עבדו במשק. נתן עבד בתנובה בירושלים, חנה הלינה והאכילה עובדים במושב, שומרים, נוטרים וקייטנים. בחצר ליד הבית היו עצי תאנים, כמה גפנים ועץ תות גדול. חנה הכינה ריבות טעימות מתאנים, ענבים ומשמש. למשפחה נולד בן שקראו לו נחום, הוא נפטר כתינוק ממחלה, ניקבר במושב וקבור כיום בקבר אחים בעטרות. נחמה נולדה בשנת 1939. כשהייתה נחמה בת שנתיים, התחתנה הדסה עם מיכאל בראון, שהיה פועל חקלאי ועבד גם במשק גולובוב. הדסה ומיכאל התחתנו כשהדסה הייתה בת 18. יהודה שירת בנוטרים ולאחר מכן התנדב לצבא הבריטי במלחמתם נגד הגרמנים. בשנת 1945 בקרב שניהלו חיילי הבריגדה היהודית על נהר הסניו בצפון איטליה נגד הגרמנים, נהרג יהודה ז"ל. הוא קבור בבית קברות בריטי ליד העיר רוונה.

נפילתו הייתה מכה קשה למשפחה. חנה מיאנה להינחם, היא חייתה 20 שנה לאחר נפילתו ולא היה יום שלא הזכירה אותו ובכתה. על שם יהודה גולובוב וזלמן גולדברגר בנו את בית העם של עטרות.

אחד האנשים שגרו בבית גולובוב היה מנהל החשבונות דב גליקסון. חנק'ה, בת אחות של חנה באה לעטרות לנחם את חנה אחרי נפילת יהודה, היא פגשה את דב גליקסון, מצאו חן אחד בעיני השניה והם החליטו להתחתן. הם גרו בעטרות בהתיישבות החדשה.

לאחר מלחמת השחרור הגיעו לווילהלמה (בני עטרות) בין הראשונים ובנו משק מהתחלה. נתן היה פעיל בועד הכפר רוב השנים. חנה נפטרה בגיל 65 ונתן נישא שנית, מכר את המשק ועבר לגור בירושלים. הוא נפטר בגיל 76. שניהם קבורים בבית הקברות בבני-עטרות. בשנת 2001, כשאנו מספרים על מורשת עטרות, מצב הביטחון באזור התעשייה עטרות לא טוב. מפעלים שעבדו עשרות שנים נאלצו לעזוב את האזור עד יעבור זעם. אחד מבין אלה שנאלצו לעבור ולייצר במקום אחר הוא מפעל בבעלותם של הדסה ומיכאל בראון. הדסה ומיכאל גרים במבשרת ציון, להם 3 ילדים, 8 נכדים ונין אחד. לאשר ולאה נוטע יש משק-נחלה במושב בית זית, להם 4 ילדים, 3 נכדים והרביעי בדרך. לנחמה ויהושוע רון יש משק-נחלה במושב מזור, להם 3 ילדים, 9 נכדים והעשירי בדרך.

יהודה גולובוב



נפל בקרב במלחמת העולם בשרות הבריגדה -
כ"ח ניסן תש"ה-11.4.45

יהודה נולד בפתח תקוה ב-26.2.1922 הגיע לעטרות עם הוריו בגיל שנה וחצי. היה עלם תמיר, בהיר עינים, פשוט ועניו בהליכותיו ומאיר פנים לבריות ועם זאת בעל נפש סוערת, מלא תהיות ומבקש לרדת לשרשי התופעות בחייו ובחיי עמו. סיים את בית הספר העממי במושב ועבד במשק המשפחתי, היה איש ספר וברוך עט. הוא כתב על הסוכב אותו, על הנוף, על המושב, על מצוקותיו, וחוויותיו בקטעי יומן

רבים, מכתבים, שירים והגיגים. באחד משיריו האחרונים כתב: "עתים בעינים קרועות לרוחא אביט/מול גורלי היהודי.../מיליונים באלף מיתות הורגו/קברות חיים מרחבי שדות הניעו/אלפים בדרכים, ביערות, בגבולות אבדו/ובעולם קר, אכזרי, לבבות לא נעו... שיר זה ושירים רבים אחרים שלח למשורר דוד שמענונוביץ שהספידו לאחר מותו: "לא זכית, יהודה היקר, ללטף את אדמת כרמך החומה...באדמת נכר, הרחק משדות כפרך הברוכים חצבו לך קבר עם קבריהם של עוד אחים לוחמים וחולמים"

בראשית מלחמת העולם השנייה היה עדיין במושב ועסק עם חבריו בתפקידי שמירה ואבטחת קו המים שהוביל מירושלים למושב. משהגיעו הידיעות על השואה, יצאה קריאה מטעם המוסדות הלאומיים להתנדב לצבא הבריטי למלחמה בנאצים, יהודה התנדב לצבא ליחידת ה"באפס" ומשהוקם החי"ל – ה"בריגדה היהודית" הוצב לגדוד השלישי ועבר אימונים מפרכים ללחימה. הגיע עם חיילי הבריגדה לחזית איטליה, שם חצו את נהר הסניו באזור הר גאביו. בעת משימת סיור בראש הר גאביו נפגע מכדור מצלפים גרמנים שנסוגו. הובא למנוחות בראוונה-איטליה.

"יהודה וזלמן בני עטרות" הונצחו בחוברת זיכרון שיצאה בהוצאת ועדת הנוער של תנועת המושבים ב-1946, בחוברת קטעי שירה, פרוזה ומכתבים רבים פרי עטו של יהודה. גם בית העם בעטרות נקרא על שמו.